

Стаття

Моніторинг як складова незалежної атестаційної експертизи діяльності навчальних закладів

Відповідно до Орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів» від 17.06.2013 №772, **державна атестація загальноосвітнього навчального закладу** – це основна форма державного контролю, спрямована на визначення ефективності роботи загальноосвітнього навчального закладу відповідно до державних стандартів, результативності навчально-виховного процесу, аналізу потенційних можливостей навчального закладу та ступеня їх реалізації.

Згідно з Порядком державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів» від 30.01.2015 №67, **головними завданнями державної атестації навчальних закладів є:**

- визначення відповідності навчального закладу державним стандартам певного освітнього рівня, дотримання ним вимог цих державних стандартів та забезпечення надання якісної освіти;
- надання організаційно-методичної допомоги навчальним закладам, що атестуються.

Розв'язати завдання щодо створення умов для підвищення професійної майстерності педагогів, урахування інтересів конкретного учня і його батьків традиційна система атестації загальноосвітніх навчальних закладів у повному обсязі не може. Тож Центр науково-освітніх інновацій та моніторингу працює над пошуком шляхів оновлення змісту атестації навчальних закладів, атестації педагогів, її технологій, форм взаємодії керівників адміністрацій загальноосвітніх навчальних закладів, педагогів і органів управління.

Розв'язати проблему управління атестацією загальноосвітніх навчальних закладів у сучасних умовах можливо при здійсненні незалежної атестаційної експертизи навчальних закладів як засобу підвищення якості діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

Складовою незалежної професійної експертизи є моніторинг діяльності навчального закладу.

Основними перевагами моніторингу як інструменту визначення ефективності роботи загальноосвітнього навчального закладу є:

- вимірювання основних параметрів діяльності навчального закладу;
- прогноз тенденцій у навчально-виховному процесі;
- оперативне розроблення методичних рекомендацій для реалізації управлінських рішень, необхідних для коригування навчально-виховного процесу і підвищення якості освіти.

На виконання наказу Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) Центром науково-освітніх інновацій та моніторингу було проведено дистанційний моніторинговий аудит навчальних закладів «Екологія та культура» та «Ліко-школа».

Центром науково-освітніх інновацій та **моніторингу розроблена така модель атестації освітніх закладів**, що:

- ґрунтується на об'єктивних результатах моніторингу діяльності навчального закладу;
- передбачає активну участь в оцінюванні роботи навчального закладу незалежних освітніх організацій, учнів, учителів, батьків, громадськості;
- ураховує специфіку навчального закладу, що підлягає атестації.

Для різнобічного вивчення діяльності навчального закладу **розроблено інструментарій (анкети)** для всіх учасників навчально-виховного процесу: директора школи, заступників директора, учителів, керівників гуртків, учнів та батьків учнів.

Питання анкет диференціювалися на окремі смислові блоки: «Професійна самореалізація», «Професійне самовдосконалення», «Професійна майстерність», «Створення умов для здійснення педагогічної діяльності», «Психологічний мікроклімат», що містяться в анкетах учителів, керівників гуртків, директора школи та заступників директора, а також додаткових блоків для вчителів, керівників гуртків та заступників директора – блок «Ваш керівник».

В анкеті для батьків питання згруповані за такими блоками: «Загальні умови для комфортного перебування дитини в навчальному закладі», «Безпека життєдіяльності в навчальному закладі», «Створення сприятливих умов для розвитку і соціалізації дитини», «Педагогічні умови», «Взаємодія з педагогами», «Матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу», «Участь батьків у шкільному житті». Всі типи анкети (окрім анкети для учнів) охоплювали питання соціодемографічного блоку.

Критерії та показники оцінювання ефективності роботи навчального закладу базуються на системному підході й охоплюють:

1. Якість надання освітніх послуг.

Показники:

- позитивна динаміка навчальних досягнень учнів (зведені результати зовнішнього і внутрішнього моніторингу);
- особиста результативність учнів (навченість, вихованість, розвиненість, збереження фізичного та психічного здоров'я);
- ефективність (результативність) виховної системи школи (розвиток моральної і психічно здорової особистості, формування життєво необхідних компетентностей);

2. Кадрове забезпечення.

Показники:

- професійний рівень педагогів;

- професійна самореалізація;

3. Матеріально-технічна база.

Показники:

- стан і розвиток матеріально-технічної та навчально-матеріальної бази (показники оснащення кабінетів, фонд бібліотеки);

- забезпечення навчально-виховного процесу інформаційно-технічними засобами.

4. Навчальне і програмно-методичне забезпечення.

Показники:

- розширення спектра освітніх програм і освітніх послуг відповідно до соціального замовлення;

- урахування індивідуальних особливостей учасників навчально-виховного процесу.

5. Безпека освітнього процесу.

Показники:

- медичний супровід;

- якісне і повноцінне харчування;

- дотримання світлового і теплового режиму;

- фізичний стан учасників навчально-виховного процесу;

- психічний розвиток учнів.

6. Науково-методична робота.

Показники:

- організація інноваційної діяльності;

- умови реалізації навчально-виховного процесу (кадрові, матеріальні, фінансові ресурси тощо).

7. Управління школою.

- створення комфортних умов для учасників навчально-виховного процесу (учителів, учнів, батьків);

- забезпечення відкритості навчального закладу;

- забезпечення демократичного стилю управління школою;

- якість результатів навчання з основних предметів початкової школи;

- наявність сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі;

- охорона здоров'я учнів і вчителів школи;

- готовність керівників до управлінської діяльності;

- якість управлінських рішень.

Анкетування дає змогу одержати інформацію про:

• умови праці та задоволеність ними в навчальному закладі;

• ставлення колективу до адміністрації навчального закладу;

• оцінювання педагогами власної професійної діяльності в навчальному закладі та перспектив професійного саморозвитку;

• мікроклімат у колективі школи;

• ставлення батьків учнів до навчально-виховного процесу;

• ставлення учнів до навчально-виховного процесу.

Отже, проведення незалежного моніторингу ефективності діяльності навчального закладу підготує адміністрацію до проходження атестації закладу, дасть змогу вчасно зреагувати на недоліки в його діяльності та виправити їх. Як наслідок – підвищить імідж навчального закладу.